

quadrant Nord-central de l'illa; 2) en el quadrant Nord-est i (3) en el quadrant Sud-est.

La base comuna pre-romana hagué de ser *SILUAR*, amb la *U* tornada *v* i una terminació *AR/AL* que es repeteix en molts importants NLL de la Hispània antiga: *Gúdar/Gúdál*; *SUDAR* > *Xòders* > *Xodos*, manchego *Jódar*; *Bédar* (Almeria) enfront de l'ibero-basc *BIDE/BEDA* (per a *BIDE*, veg. els arts. *Carcolze*, *Olopte*, *Galleuda* etc.); i els que aplego en el *DCEC/DECH* (*Tiétar* etc.) i la llarga sèrie dels noms mallorquins *Bóquer*, *Síller*, *Cúber*, *Bèquer*, *Péllar* (que hem detallat en el vol. 1, 205, i supra, art. *Font-pella*).

En el vol. 1, 261, ja es va establir en l'essencial aquesta etimologia de *Selva*; però una infortunada errada tipogràfica hi ometé els mots que figuraven en l'original, i que restitueixo posant entre <>: «ve d'una forma *SILUAR* que, <alternant amb *SÜLIAR*, també> és l'etimològica de *Sóller*, altre cabdal nom pre-romà de la nostra illa» (cf. art. a part). Diguem (4) a *Sóller*. Hi ha entre aquests una metàtesi entre les dues vocals homòlogues i consecutives *I-U*. Amb *i* també hi hauria **SILIAR*, forma de compromís entre *SILUAR* i *SULIAR*, de la qual prové (5) *Síller*, antiga alqueria de Pollença (vol. 1, p. 264), no lluny de *Bóquer*.

El (5) és, doncs, al quadrant extrem Nord de l'illa, 25 i el (4) en el Nord-est. Tenim en conclusió, un nom aborigen que es repetia igual o en les variants, en els cinc caps cardinals de Mallorca. Hi ha, doncs, motiu per creure que s'hi ocultí un apellatiu, de significat conegut, en temps més o menys remots, en el pre-romà baleàric.

Era una de les raons que m'induíen a sospitar-hi el nom proto-europeu de l'argent, del qual s'han conservat rastres des del Cantàbric fins a les Estepes subboreals. Basc *çilbar*,² gòtic *silubr*, b.-al. ant. *siluþar*,³⁵ ags. *seolfor/sioluþr*, eslau *srebro/sirbro*, rus ant. *sirablo*, pruss. ant. *siraplis* (Elbing, 524), lit. *sidabras*. I ha tornat a sorgir en el mot *silabur* del plom celtibèric de Botorrita.³

També en inscripcions aquitàniques *σωρυρβι*; en 40 el *Dercomarcus* de Marcellus Empiricus; i en l'Edicte de Diocleciana: «*αυρι και σωριβ(ρ)ους*», traduït 'or i plata' (cf. Weisgerber, *Rben. Germ.-Celt.*, 156; Whatmough, *Dial. Anc. Gaul*, 89.30.4). Huber, *Rev. Celt.* XLIV, 927, hi afegeix el nom d'una muntanya alpina: 45 *Piz Silvretta* de l'Engadina.

En resum havia estat el nom pan-europeu de l'argent, anterior a la indoeuropeïtzació, reemplaçat només en llatí (*argentum*), en cèltic (*arganto-*) i en grec (*ἀργύριον*), per un substitut, de sentit 'brillant', arrel 50 ARG-. I essent el nom pan-europeu de l'argent, també hauria existit en aqueixa forma *SILUAR* del baleàric.

És sabut que la recerca de mines de plata constituï una veritable dèria dels romans, tot al llarg de llur Imperi. L'Enciclop. de Pauly-Wissowa n'assenyala mines rom. a l'Íbria, però sobretot en els Pirineus i Aquitània. Quant a Hispània, tota la *Nat. Hist.* de Plini en va plena; i tant Estrabó com Stephanos de Bizanci i Titus Livi, citen llocs hispànics productius de plata.

Segons les estadístiques de Schulten (*Iberische Landeskunde*, capítol *Das Silber*, pp. 489, 490, 587), foren Catalunya i Andalusia les zones hispàniques d'on extragueren la major quantitat de plata: segons les xifres detallades que en dona Livi (ll. xxvii-xlv, sobretot xxxiv, xxxiii, xxxvi), quasi any per any: 1.500.000 lliures romanes de plata a la Hisp. Citerior —la nostra—, només 456.000 a la Ulterior. Si per això no es parla especialment de Mallorca, és perquè tenia comunicació menys freqüent amb Roma, que la Península, i per tant a Roma se'n sabia menys, restant la seva plata dins l'economia provincial.

Pel que fa a Mallorca sospitem que, havent estat abandonades llurs recerques en els temps visigòtics, i de la dominació sarraïna, les galeries obertes pels romans s'usarien com a pous de gel, tan necessaris en el clima de l'illa. Doncs, em crida l'atenció el fet que les estadístiques d'extracció de gel compilades en el *BSAL* es limiten, precisament, a Selva i a *Sóller*. Com no sospitar que això no és casual? D'un dels pous del terme de Selva (el de Descallar) s'extrauen 1800 quintars per any, i així va enumerant d'altres pous de Selva, fins a un total de 6040 quintars anuals. De *Sóller* les estadístiques (potser menys completes) donen uns 2000 quintars. Veg. *BSAL* VIII, 339b, on consta que s'inclouen dades dels Ss. xvii i xviii.

Quant a *Sóller* tenim almenys una confirmació de l'existència (probablement en la vall mateixa) d'una antiga i renomada mina de plata, per nom *S'Argentera*, de la banda de Bunyola, on *AlcM* dona testimoni de mines abandonades.

En el te. de *Solleric*, prop de Bunyola, hom ha anotat unes «*Roques de Salviar*» (Masc. 9E9; i xl, 18.3): és ben versemblant que aqueixa *-r* sigui muda (ortogràfica); i hi ha raó per sospitar que també aquí tinguem amb pronúncia de *SILUAR*, en una balma o cova on es va cercar mena de plata, influït pel nom de la planta *sàlvia* (convindria verificar que no sigui *sàlvia* la pron. real).

A Eivissa *L'Argentera* és el nom d'una de les vèndes de Santa Eulàlia, a l'Albarca.

Tornant a Selva, deu venir d'unes antigues mines de plata el nom de *Conia* o *Cunia*, que és una possessió important de Mancor, però a la r. de Selva (en el m. Despuig ja figura dins els límits de Selva); i és ben sabut que *CUNICULUM* (pl. *CUNICULA*) era el nom ibèric de les galeries de mina segons Plini, generalment mines de plata; per als altres nombrosos *Conies* mallorquins (a Manacor, Felanitx, Lluçmajor), veg. el vol. 1, 11.

Ben prop de Selva, a *Pedruixella* (mig camí de Lluç a Pollença) anoto *sa Cova arzentèra*, a on s'han trobat lingots i objectes d'aquest metall (en seria una mina o fecina abandonada) (XLII, 16.22); 1 k. més al N. hi ha «la Font del *Platero*» (Masc.); i 1 k. més enllà, la vall i possessió *Ariant*, nom en el qual sospitem un descendent mossàrab d'ARGENTUM.

És lògic que el folklore en conservés altres reminiscències. Entre les *Rondalles* recollides per l'Arxiduc Salvador són moltes les referents a tresors que es tro-